MARTINI BECANI

SOCIETATIS IESV THEOLOGI, ET IN CÆSAREA ACADEMIA VIENNENSI Professoris

EPISTOLA

AD

ILLVSTREM VIRVM,

De oratione pro defunctis.

MOGVNTIÆ,
Typis IOANNIS ALBINI.

ANNO M. DC. XV.

EPISTOLA

MARTINI BECANI, SOCIETATIS IESV THEOLOGI,

AD ILLVSTREM VIRVM,

DE ORATIONE

PRO DEFVNCTIS.

1. NON ita pridem, Illustris Domine, ab autore Caluiniano schedam mihi obtulisti, in qua ille solido, vt putabat, argumento conatus est orationem pro defunctis, quam Catholici antiquo more vsurpant, penitus labefactare & refellere. Quis author ille sit, nolim cu-

riosè perſcrutari, præſertim cum nec meâ magnopere interſit; nec ad rem, de qua agitur, diſcutiendam neceſſarium. Hoc vnum ex te audire memini, eſſe hominem dignitate illuſtrem, & opinione virtutis ac doctrinę apud Caluiniſtas celeberrimum. Porro argumentum, quo vtebatur, eſt huiuſmodi:

Quidquid nõ eſt ex fide, eſt peccatũ:
Orare pro mortuis non eſt ex fide:
Ergo eſt peccatum.

Probatio minoris.

Quidquid fit cum dubitatione vel hęſitatione aliqua, non eſt ex fide:
Orare pro mortuis, fit cum dubitatione vel hæſitatione aliqua:
Ergo non eſt ex fide.

Huius ſyllogiſmi maior probatur, quia fides eſt hypoſtaſis rerum ſperandarum. Si hypoſtaſis, non admittit hæſitationem.

Minor probatur, quia qui orant pro mortuis, ignorant ſtatum mortuorum, id eſt, vtrum mortui ſint ex numero ſaluorum vel damnatorum.

pro

pro quibus nullis opus orationibus: an verò ex iis, qui Purgatorij pœnis ad tempus addicuntur, pro quibus forſan locum haberent, aut habere poſſent preces pro illorum liberatione conceptæ.

2. De hoc argumento (quod totidem verbis ab authore propoſitum eſt) quid equidem ſentirem, amicè ac familiariter ſciſcitatus es. Dixi tunc breuiter, quod occurrebat. Nunc, quia aliquid otij à prælectionibus Academicis nactus ſum, paulò fuſiùs rem explicabo. Non quod neceſſe ſit, Te hominem Catholicum, & in ſimilibus controuerſiis probè verſatum, à me inſtrui: ſed quia mei officij eſt, honeſtæ amicorũ poſtulationi morem gerere. Igitur de toto negotio ſic ſentio. Primo, Bonum ac vtile eſſe, orare pro defunctis. Secundo, Argumentũ, quod in contrarium adfertur, niti tribus principiis, quorum primum infirmum eſt; reliqua apertè falſa. Tertio, idem argumentum in aduerſariũ retorqueri poſſe. Hęc tria, eo ordine,

quo proposita sunt, sigillatim demonstrabo.

BONVM AC VTILE est, orare pro defunctis.

3. Primò igitur, quod bonum ac vtile est, orare pro defunctis, dupliciter probari potest. 1. Ex Scriptura. 2. ex communi praxi & iudicio primitiuæ Ecclesiæ. Ex Scriptura habemus luculentum testimonium, lib. 2. Machab. cap. 12. v. 43. vbi Iudas Machabæus iussit offerri sacrificium pro defunctis. Et factum eius ibidem approbatur his verbis: *Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur*. Quod autem libri Machabæorum sint verè sacri & canonici, testatur Gelasius Papa in Concilio Romano (vt habetur Tom. 2 Conciliorum) Augustinus lib. 2. de doctrina Christiana cap. 8. Innocentius Primus epistola 3. ad Exuperium capite 7. & plerique alij. Nec obstat, quod in Hebræorum Canonem relati non

ti non sint. Nam Canon iste, tempore Esdræ consignatus est, cùm libri Machabæorum nondum exstarent. Non igitur in illum Canonem referri poterant.

4. De communi praxi & iudicio primitiuæ Ecclesiæ, scribit Augustinus in libro de cura pro mortuis gerenda, cap. 1. his verbis: *In Machabæorum libris legimus, oblatum pro mortuis sacrificium. Sed, etsi nusquam in Scripturis veteribus legeretur, non parua tamen est vniuersæ Ecclesiæ, quæ in hac consuetudine claret, authoritas: vbi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad eius altare funduntur, locum suum habet etiam commendatio mortuorum.* Et cap. 4. *Nō sunt prætermittendæ supplicationes pro spiritibus mortuorum, quas faciendas pro omnibus in Christiana & Catholica societate defunctis suscepit Ecclesia.*

5. Porro, quanti momenti in hoc puncto sit vniuersæ Ecclesiæ authoritas, ex eo generatim cōstare potest, quod Ecclesia in rebus ad fidem & salutem pertinentibus, errare non pos-

ſit. Eſt enim *firmamentum & columna veritatis*; contra quam portæ inferi nunquam præualebunt. Speciatim verò ex alio triplici capite. Primo, quia Eccleſia in hoc puncto ſequitur exemplum Iudæ Machabæi, quod à Scriptura approbatum eſt, vt paulò ante oſtendi. Secundo, ſequitur doctrinam & inſtitutionem Apoſtolorum, vt teſtatur Chryſoſtomus hom. 69. ad populum: *Non temerè*, inquit, *ab Apoſtolis hæc ſancita fuerũt, vt in tremendis myſteriis defunctorum agatur cõmemoratio*. Et ante illum Tertullian. in libro de corona militis. Tertio, quia hæretici olim habiti ſunt, qui in hoc puncto ab Eccleſia diſſentiebãt, vt patet ex Auguſtino lib. de hæreſibus cap. 53. vbi ſic ſcribit: *Aeriani ab Aerio quodam ſunt nominati, qui cùm eſſet presbyter, doluiſſe fertur, quod Epiſcopus non potuit ordinari: & in Arianorum hæreſim lapſus, propria quoque dogmata addidiſſe nonnulla, dicens, orare vel offerre pro mortuis oblationem non oportere*. De quo plura vide apud Epiphan. hæreſi 75.

ARGVMENTVM, quod contra adfertur, nititur infirmis & falsis principiis.

6. Argumentum, quo aduersarius vsus est, nititur his tribus principiis. Vno, quod illud Apostoli, Rom.14. v. 23. *Omne, quod non est ex fide, peccatum est*; intelligendum sit de ea fide, quam idem Apostolus Heb. 11 v.1. dicit esse *hypostasin seu substantiam rerum sperandarum, argumētum non apparentiū.* Altero, quod hæc fides excludat omnem dubitationem & ignorantiam, etiam illam, qua quis ignorat statum illius, pro quo orat: adeo vt is non censeatur orare ex fide, sed contra fidem, qui dubitat aut ignorat, in quo statu alter sit, pro quo orat. Tertio, quod generatim loquendo, quicunque, orat pro defunctis, ignoret statum, in quo sunt.

7. At primum principium, vel fal-

ſum, vel certè infirmum eſt. Nam plerique Scripturæ Interpretes apertè docent, fidem, de qua Apoſtolus loquitur, non ſumi pro hypoſtaſi rerum ſperandarum (quòd tamen vt certum & indubitatum ſupponit author Caluinianus) ſed potius pro perſuaſione ſeu dictamine conſcientiæ, quo quis iudicat, hoc vel illud ſibi licitum eſſe, aut prohibitum. Itaque hunc eſſe ſenſum Apoſtoli; Tunc hominem peccare, quando agit contra dictamen, vel perſuaſionem propriæ conſcientiæ. Quidquid enim fit reclamante & renitente conſcientia, ſiue alias ex ſe bonum, ſiue malum ſit, peccatum eſt. Atq; ita ſentiunt Chryſoſtomus, Ambroſius, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius, & alij in Commentario illius loci. Et præterea Innocentius Papa cap. finali, de præſcriptionibus. Item ex recentioribus, nō modo Catholici, ſed etiam Caluinus ipſe: *Merito*, inquit, *præuaricationis arguitur, qui contra teſtimonium conſcientiæ pergit.*

8. Et

8 Et hunc esse legitimum sensum Apostoli, patet ex decursu totius capitis Instruit enim nouos Christianos, (qui partim ex Iudæis, partim ex gentilib. conuersi erant ad Christum) quomodo deberent se gerere in vsu ciborum. Iudæi putabãt legem Mosaicam de ciborum discrimine adhuc seruandam esse: ac proinde abstinebant ab iis cibis, qui secundum legem Mosaicam erant immundi & prohibiti. Gentiles verò nullum faciebant discrimen inter cibos, sed promiscuè omnibus vtebantur. Hinc oriebatur contentio inter illos. Nam Iudæi iudicabãt gentiles malè agere, quod à certis cibis non abstinerent. Et vicissim gentiles iudicabant Iudęos superstitiosos esse, quod abstinerent. Vtrosque arguit & instruit Apostolus in toto capite. Ac primum sic ait: *Is, qui manducat, non manducantem non spernat & qui non manducat, manducantem non iudicet: Deus enim illum assumpsit*. q. d. Gentilis, qui manducat cibos lege prohibitos, non spernat

Iudæ-

Iudæum abstinentem ab eiusmodi cibis. Et Iudæus, qui abstinet, non iudicet Gentilem male agere, si non abstineat. *Vnusquisque in suo sensu abundet.* id est, cùm ista res de ciborum discrimine sit indifferens (spectando præcisè legem Mosaicam, quæ tunc erat abrogata) quisque sentiat & faciat, quod sibi videtur. Iudæus abstineat; gentilis manducet, si vult. Neuter tamen alterum iudicet, quasi malè agat. *Nam qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo: Et qui non manducat, Domino nõ manducat, & gratias agit Deo.* Ostendit neutrum malè agere, ac proinde neutrum temerè iudicandũ esse. Nam gentilis, qui manducat cibos lege Mosaica prohibitos, ad Dei gloriam manducat: Et Iudęus qui abstinet, ad Dei gloriam abstinet. Vterque enim gratias agit Deo: ille, quia promiscuè vtitur omnibus: hic, quia vèscitur licitis, & lege Mosaica cõcessis. *Non ergo amplius inuicem iudicemus: sed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum,* id

est:

est: Quandoquidem ostendi vtrunque bene agere, & Iudæum abstinendo, & gentilem manducando cum gratiarum actione, non amplius debet alter alterum iudicare, quasi male agat. Hoc tamen cauendum est, ne alter alterum in hac parte offendat, aut scandalizet. *Scio & confido in Domino Iesu, quia nihil commune per ipsum, nisi ei, qui existimat quid commune esse, illi commune est.* Vbi *commune* idem est quod immundum, seu lege Mosaica prohibitum, vt patet ex alio loco, Actor. 10. 14. *Nunquam manducaui omne commune & immũdum.* Est ergo sensus: Scio legem Mosaicam, quæ ponit discrimen inter cibos mundos & immundos, à Christo abrogatam esse, ac proinde nullam escam apud Christianos immundam esse vi legis Mosaicæ, nisi ei, qui ex erronea conscientia iudicat immundam esse, eo quod putet legem Mosaicam ex ea parte adhuc obligare. De quo infra subdit: *Qui autem discernit, si manducauerit damnatus est; quia non ex fide. O-*

mn

mne autem, quod non est ex fide, peccatum est. q. d. Qui discernit inter cibos mũdos & immundos, existimans non licere manducare immundos, si nihilominus manducat, proprio iudicio damnatus est, quia facit contra persuasionem seu dictamen propriæ conscientiæ. Quidquid autem fit contra dictamen propriæ conscientiæ, peccatum est.

9. Ex quo discursu manifestè colligimus, Apostolum non loqui de ea fide, quæ est substantia rerum sperandarum, & à qua propriè fideles nominamur: sed de ea, quæ consistit in persuasione conscientiæ circa honestatem vel turpitudinem facti. Est autem magnum discrimen inter vtramque fidem. Nam prior versatur circa mysteria à Deo reuelata: posterior circa res licitè faciendas aut non faciendas. Priori credimus vera esse, quæ à Deo reuelata sunt: posteriori iudicamus, licitè aliquid fieri vel non fieri posse. Prior excludit omnem errorem circa suum obiectum: posterior po-

teſt

test esse cum errore. Nam qui credit vera esse, quæ à Deo reuelata sunt, nõ errat. At qui iudicat hoc licitum, illud prohibitum esse, potest errare, & sæpe errat. De priori loquitur Apostolus Hebr. 11. 6. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Et Rom. 3.28. *Arbitramur hominem iustificari per fidem.* De posteriori intelligenda est Regula iuris in 6. *Possessor malæ fidei non præscribit.* Et axioma Iureconsultorum, *Ad præscriptionem requiritur bona fides*: vt interpretatur Innocentius in Magno Concilio Lateranensi, cùm ait: *Quoniam omne, quod non est ex fide, peccatum est, synodali iudicio definimus, vt nulla valeat absque bona fide præscriptio, tam canonica, quàm ciuilis; cùm generaliter sit omni constitutioni & consuetudini derogandum, quæ absque mortali peccato non potest obseruari. Vnde oportet, vt qui præscribit, in nulla temporis parte habeat rei alienæ conscientiam.* Quæ verba referuntur in iure canonico, capit. finali, de præscriptionibus.

10. Ex dictis formo tale argumentũ.

Apo-

Apoſtolus Rom. 14. agit de Iudæis & gentilibus ad Chriſtum cõuerſis, qui habebant cõtrarias perſuaſiones, nõ circa myſteria fidei à Deo reuelata, ſed circa cibos licitè manducandos, vel non manducandos. Iudæi putabant aliquos illicitos & immundos eſſe: Gentiles, nullos eſſe illicitos aut immundos. Neutri tamen ex ea parte erant culpandi; quia perſuaſio illorum, licet eſſet contraria, erat tamen de re (ſaltem eo tempore) indifferente. At ſi fuiſſet contraria perſuaſio circa myſteria fidei à Deo reuelata, non fuiſſet de re indifferente, nec vtrique fuiſſent ſine culpa. Nõ enim licet de myſteriis à Deo reuelatis habere contrarias perſuaſiones: nec ibi locum habet, quod dicit Apoſtolus: *Vnuſquiſque in ſuo ſenſu abundet.*

11. Hæc ſufficiant de primo principio. Ex quo ſi aduerſarius velit aliquid concludere, formandus erit hic ſyllogiſmus: Quicunque facit aliquid contra dictamen propriæ conſcientiæ, peccat: At Catholici, dum orant

pro

pro defunctis, faciunt aliquid contra dictamen propriæ conſcientiæ: Ergo peccant. In quo ſyllogiſmo maior vera eſt, ſed minor falſa. Non enim Catholici iudicant in conſcientia, illicitum eſſe orare pro defunctis; ſed licitum & laudabile. Non ergo orant cõtra dictamen ſuæ conſcientiæ; ſed ex dictamine ſuæ conſcientiæ.

Alterum principium diſcutitur.

12. Alterum principium aduerſarij eſt, fidem Chriſtianam, quæ eſt hypoſtaſis rerum ſperandarum, excludere omnem penitus dubitationem, etiã illam, qua quis ignorat ſtatum illius, pro quo orat. Hoc apertè falſum eſt. Solum excludit dubitationem circa proprium obiectum, id eſt, circa articulos à Deo reuelatos, qui per fidem creduntur. Nam de illorum veritate non licet dubitare. At de aliis rebus, quæ à Deo reuelatæ non ſunt, ſalua fide, dubitari poteſt, v. g. Non licet du-

bitare de Trinitate personarum in Deo, de morte & passione Christi, de eiusdem resurrectione & ascensione ad cœlos, de missione Spiritus Sancti, de futura mortuorum resurrectione: quia hæc omnia à Deo reuelata sunt. Potest tamen aliquis, salua fide, dubitare, an personæ diuinæ, præter tres subsistentias relatiuas, habeant aliquam subsistentiam absolutam? an Christo in sua passione dextrum, an sinistrum latus fuerit lanceâ perforatum? an Christum ad cœlos ascendẽtem comitati sint Adam & Eua? an Spiritus Sanctus æqualiter datus sit omnibus, quibus in Pentecoste datus est? an omnes mortui resurrecturi sint in eadem corporis quantitate? Nam hæc & similia, speciatim à Deo reuelata non sunt.

13. Idem dico in nostro casu. Nam qui orat pro se vel pro alio, non debet dubitare de iis, quæ sub fidem cadũt: potest tamen dubitare de aliis, quæ sub fidem non cadunt. V. g. Non debet dubitare de his duobus. Primo, quod

quod Deus promiſerit ſe exauditurũ noſtras orationes, ſi debito modo ab eo aliquid petamus, & aliunde nihil obſtet. Secundo, quod Deus ſit verax & fidelis in promiſſis. Nam vtrumq; cadit ſub fidem: vtrumque à Deo reuelatum eſt. Prius quidem, Ioann.16. 23. *Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Poſterius verò, Heb. 10.24. *Fidelis eſt, qui repromiſit.* Igitur, qui orat Deum, de neutro debet dubitare, iuxta illud Iacobi cap.1.v.5. *Si quis veſtrum indiget ſapientia, poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat: & dabitur ei. Poſtulet autem in fide, nihil hæſitans. Qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento mouetur & circumfertur. Non ergo æſtimet homo ille, quod accipiat aliquid à Domino.*

14. Poteſt tamen, qui orat, ſalua fide dubitare de his tribus. Primo, an impetraturus ſit, quod petit pro ſe. Secundo, an impetraturus ſit, quod petit pro altero. Tertio, in quo ſtatu ſit alter, pro quo aliquid petit. Nam

hæc tria non sunt speciatim à Deo reuelata, vt ostendam de singulis.

15. Ac primo, qui orat, salua fide dubitare potest, an sit impetraturus, quod petit pro se. Quamuis enim certa ac infallibilis sit hæc Dei promissio, *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis:* non tamen est absoluta, sed conditionata. Debet enim intelligi cum hac duplici conditione. Vna, *Dabitur vobis*, si piè & perseueranter petieritis. (Luc. 11.8. & cap. 18. 5.) Altera, *Dabitur vobis*, si expediat. At nos sæpe dubitamus, an expediat, nec ne. Et reuera sæpe non expedit, quãdo putamus expedire. Habemus clarum exemplum in Apostolo Paulo, qui ter Dominum rogauit, vt auferretur ab eo stimulus carnis. Et sine dubio putabat expedire, vt id fieret. Et tamen non expediebat: ideoque quod petiuit, non impetrauit. Sic enim de seipso testatur 2. Corinth. 12. 7. *Ne magnitudo reuelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ Angelus Sathanæ, qui me colophizet.* Pro-

pter

pter quod ter Dominum rogaui, vt discederet à me. Et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Vnde Augustinus tract. 7. in Ioann. *Nouit Deus, quid nobis expediat. Id agamus tantum, vt cor nostrum sanum sit à peccatis. Et quando flagellamur forte in corpore, ipsum deprecemur. Rogauit eum Paulus Apostolus, vt auferret ab eo stimulum carnis, & noluit auferre. Nunquid perturbatus est, & nunquid contristatus dixit se desertum? Magis dixit se non desertum, quia non ablatum est, quod volebat auferri, vt illa infirmitas sanaretur.*

16. Secundo, potest quis salua fide dubitare, an impetraturus sit, quod petit pro alio: idque ex duplici capite. Primò; quia Deus non promisit se exauditurum orationes nostras, quas fundimus pro aliis, sed quas fundimus pro nobisipsis, vt passim docent Theologi cum Augustino tract. 102. in Ioann. vbi explicans illam Christi promissionem: *Si quid petieritis Patrē in nomine meo, dabit vobis:* sic habet: *Ita sane intelligendum est, quod ait, Dabit*

vobis, vt ea beneficia significata sciantur his verbis, quæ ad eos, qui petunt, propriè pertinent. Exaudiuntur quippe omnes Sancti pro seipsis: non autem pro omnibus exaudiuntur vel amicis, vel inimicis suis, vel quibuslibet aliis: quia non vtcunque dictum est, Dabit, sed, Dabit vobis. Secundo, quia sæpe fit, vt alius, pro quo aliquid petimus, indignus sit propter sua flagitia, vt notat D. Thomas in 2. 2. q. 83. art. 7. ad 2. his verbis: *Contingit quandoque, quod oratio pro alio facta non impetrat, etiamsi fiat piè & perseuerãter, propter impedimentum, quod est ex parte eius, pro quo oratur.* Et hoc dupliciter confirmari potest. Primò, testimonio Dei, qui apud Ieremiam cap. 7. v. 16. ait: *Tu ergo noli orare pro populo hoc, quia non exaudiam te.* Causam addit, *quia libant Diis alienis, & ad iracundiam me prouocant.* Et cap. 15. v. 1. *Si steterit Moses & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum.* Secundo, exemplo Christi & Stephani protomartyris. Nam Christus orauit pro omnibus crucifigentibus se, Lucæ 23. v. 34. *Pater*

ter dimitte illis: non enim sciunt, quid faciunt. Et similiter Stephanus pro omnibus lapidantibus se, Act. 7. 59. *Domine, ne statuas illis hoc peccatum*. Et tamen neuter pro omnib. impetrauit, quia propter superbiam & duritiam cordis non erant digni.

17. Tertio, potest quis salua fide dubitare de statu alterius, pro quo orat. Potest enim dubitare, dignus an indignus sit: iustus an impius: prædestinatus an reprobus: viuens an mortuus: in cœlo an apud inferos. Et sic deinceps. Hæc enim sub fidem non cadunt. Certè Stephanus, cùm oraret pro lapidantibus, non sciebat, in quo statu quisque illorum esset: an scilicet ex eorum numero, quibus ad salutem profutura esset oratio, sicut profuit Saulo: an ex aliorum numero, quibus profutura non esset, cuiusmodi erant plerique Pharisæi. Et tamen pro omnibus, sine exceptione, orauit: *Ne statuas illis hoc peccatum*. An ideo oratio eius non fuit ex fide? Absit. Similiter Apostolus Paulus, dum Romæ es-

set in vinculis, scribebat Ephesiis & Colossensibus, vt instanter & omni tempore pro ipso orarent (Eph. 6.19. & Coloss. 4.3.) Nec dubium est, quin id fecerint. Et tamen, dum postea, elapso temporis interuallo, pro absente orarent, merito poterant dubitare, in quo statu ipse tunc esset: an adhuc Romæ teneretur in vinculis, an capite iam plexus, an alio ablegatus esset. An ideo non orabant ex fide? Et quid opus est antiquis exemplis? Hoc ipso tempore, non modo Catholici, sed etiam Lutherani & Caluinistæ, frequenter orant pro absentibus ægrotis. Et dum orant, sæpe nesciunt, viui an mortui sint, pro quibus orant. Nec ideo putant se peccare, quasi nō orent ex fide.

Tertium principium discutitur.

18. Tertium aduersarij principium est, eos, qui orant pro defunctis, ignorare illorum statum. Quod etiam falsum

ſum eſt, ſi abſolutè & ſine limitatione aſſeratur. Nam duobus modis poteſt aliquis orare pro defunctis. Primo generatim pro iis omnibus, qui ſunt in Purgatorio, quicunq; tãdem illi ſint. Et ſic non ignorat ſtatum eorum, pro quibus orat. Imo melius perſpectum habet, quàm ſtatum aliorum, qui nobiſcum viuunt. Nam de illis, qui in Purgatorio ſunt, determinatè hęc nouit. Primo, quod habeãt fidem, ſpem, charitatem; & conſequenter, quod ſint in ſtatu gratiæ. Secundo, quod certo futuri ſint hęredes vitæ æternę. Tertio, quod antequam adeant hæreditatem vitæ æternę, debeant prius aliq̄d ſuſtinere ac pati. Quarto, quod per noſtras preces & ſuffragia iuuari poſſint, vt citius ab illa pœna liberentur. At de illis, qui adhuc degunt in hac vita, tam multa in hoc genere nõ nouit. Si ergo, ſalua fide, poteſt orare pro degentibus in hac vita, quorum ſtatum ignorat; multo magis pro degentibus in Purgatorio, de quorum ſtatu non dubitat.

19. Secundò, potest speciatim orare pro hoc aut illo defuncto in particulari, vt v.g pro patre aut matre. Et sic, vt plurimum, verum est, quod ignoret statum illius, pro quo orat. Nõ enim certo scit, an pater, pro quo orat, sit in Purgatorio, an alibi. Nec ideo tamen, aut male, aut frustra orat. Non male, quia non requiritur in orante, vt sciat statum illius, pro quo orat, vt iam ostensum est. Potest enim orare cum hac conditione: Offero tibi Domine has preces pro parente meo defuncto, si indiget. Nec frustra, quia etiamsi nihil impetret ei, pro quo orat (quod sæpe fit) non ideo vacua & infructuosa est oratio Prodest enim ipsi oranti, iuxta illud Dauidis, Psalm. 34. v. 13. *Oratio mea in sinu meo conuertetur*, id est, Tametsi non prosit aliis, pro quibus oraui (quia indigni sunt) ego tamen non sum frustratus mea mercede, vt explicat Diuus Thomas in 2. 2. quæst. 83. artic. 7. ad 2. Simile est illud Matthæi 10. 13. *Intrantes autem domum, salutate eam, dicentes: Pax*

huic

huic domui. Et, si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam: si autem non fuerit digna, pax vestra reuertetur ad vos.

20. Vt hoc melius intelligatur, notandum est, ex communi sententia Theologorum, orationem hominis iusti, præterquam quod adferat menti consolationem spiritualem, habere triplicem vim seu efficaciam. Vnã merendi, quatenus procedit ex charitate. Alteram satisfaciendi, quatenus est pœnalis. Tertiam impetrandi, quatenus est petitio. Vide D. Thomam in 2. 2. q. 83. art. 15. & in Supplemento q. 15. artic. 1. Valentiam Tom. 3. disp. 6. q. 2. p. 4. Cardinalem Bellarminum lib. 1. de Indulgentiis cap.

21. Prima efficacia est illi communis cum quouis opere bono, quod procedit ex charitate. Nam omne opus bonum hominis iusti in hac vita, quod à charitate vel elicitur, vel imperatur, meritorium est, vt docet D. Thomas priori loco citato. Sicut è contrario, quod procedit ab homine, qui nõ habet

bet charitatem, quantumuis alioqui bonum & honeſtum videatur, non eſt meritorium, iuxta illud Apoſtoli 1. Corinth. 13. 1. *Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus ſum velut æs ſonans, aut cymbalum tinniens. Et ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum, ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.*

22. Altera efficacia illi communis eſt cum quouis opere pœnali. Nam omne opus hominis iuſti, quod in executione aliquam pœnam vel moleſtiam adfert operanti, ſatisfactoriũ eſt pro pœna temporali peccatis debita. Hinc vſitatum eſt in Eccleſia Catholica, vt Sacerdotes imponant pœnitentibus aliquod opus laborioſum pro ſatisfactione, vt v. g. ieiunium, flagellationem corporis, longam orationem, & ſimilia pietatis exercitia. Nã ſicut per confeſſionem & abſolutionem tolluntur peccata, quoad culpã; ſic per opera pœnalia tolluntur quoad pœ-

ad pœnam. Vtrunq; tamen fit ex meritis Christi, quæ nobis per eiusmodi media applicantur.

23. Tertia efficacia est illi propria ac peculiaris. Nam sicut ieiunio, præter communem vim merendi ac satisfaciendi, peculiare est corpus macerare, & spiritui subiicere: eleemosynæ, proximorum miseriæ succurrere: sic orationi, aliquid à Deo impetrare. Nam ideo propriè oramus seu petimus, vt impetremus, iuxta illud Mat. 7. 7. *Petite, & dabitur vobis.*

24. Hinc infero, orationem hominis iusti in hac vita, nunquam esse sine fructu. Tametsi enim non semper impetrat, quod petitur; nihilominus retinet efficaciam merendi & satisfaciendi. Nam homo iustus, quotiescunque legitimè orat, meretur augmentum gratiæ, & satisfacit Deo pro aliqua pœna temporali, cui obnoxius est.

AR-

ARGVMENTVM aduersarij retorquetur in ipsum aduersarium.

25. Hactenus ostendi, argumentũ aduersarij nullam habere vim, ex duplici capite. Primo, quia oppugnat Scripturam, & communem Ecclesiæ consuetudinem. Secundo, quia nititur falsis principiis seu fundamentis. Nunc ex alio capite idem demonstrabo, facta prius duplici suppositione. Vna est, quod sicut nos Catholici oramus pro defunctis; sic etiam aduersarij orant pro viuentibus. Altera, sicut nos aliquando dubitamus, in quo statu sint defuncti, pro quibus oramus; sic etiam aduersarij sæpe dubitant, in quo statu sint illi, pro quibus ipsi orant. Nam sæpe orant pro absentibus ægrotis aut in necessitate constitutis; & tamẽ eo ipso tempore, quo orant, non sciunt præsentem illorum statum. Et aliquando fit, vt quos putant

tant ægrotos adhuc esse, iam mortui sint, aut sani.

Pręmissa hac duplici suppositione retorqueo argumentum in aduersarios, hoc modo:

Quidquid nō est ex fide, est peccatū:
Oratio Caluinistarum pro absentib. non est ex fide:
Ergo est peccatum.

Probatio minoris.

Quidquid fit cum dubitatione vel hęsitatione aliqua, non est ex fide:
Oratio Caluinistarum pro absentib. fit cum dubitatione vel hæsitatione aliqua:
Ergo non est ex fide:

Huius syllogismi maior probatur, quia fides est hypostasis rerum sperādarum. Si hypostasis, non admittit hæsitationem.

Minor probatur, quia Caluinistæ, qui orant pro absentibus, ignorant statum absentium, id est, vtrum absentes sint ex numero viuentium, an mortuorum.

Quid hic dicent aduersarij? An con-

concedent argumentum hoc esse efficax? Si efficax est, damnat ipsos aduersarios. Si non est, non obest Catholicis in simili casu. Quorsum ergo obtruditur? Sed vt clarius appareat, efficax non esse, respondebo ad vtrunq; syllogismum in forma, ex iis, quæ dicta sunt. Igitur prior syllogismus debet formari hoc modo:

Quidquid fit contra dictamen conscientiæ, peccatum est:
Orare pro defunctis vel absentibus, fit contra dictamen conscientiæ:
Ergo peccatum est.

Maior vera est; minor falsa, vt supra insinuaui. Nihil ergo legitimè concluditur. Posterior formãdus est hoc modo:

Quidquid fit cum aliqua dubitatione circa res à Deo reuelatas, non est ex fide.
Orare pro defunctis vel absentibus fit cũ aliqua dubitatione circa res à Deo reuelatas:
Ergo non est ex fide.

Hic iterum maior vera, minor falsa

est.

est, Nec probatio minoris vim habet. Nam qui ignorat statum defunctorũ aut absentium, non dubitat de aliqua re à Deo reuelata; sed de eo, de quo, salua fide, dubitari potest, vt supra explicatum est.

EPILOGVS.

26. Hæc sunt, Ornatissime Domine, quæ ad diluendum aduersarij argumentum oportuna videbantur. Si plura dixi, quàm necesse est, facile, vt opinor, ignosces. Currẽtem calamum cohibere quis potest? Si pauciora, paratus sum addere, quæ desunt. Tantũ indica, & faciam, Interea, quod initio monui, certo tibi persuadeas velim, non eo animo à me scripta hæc esse, vt te instruam (satis in simili materia instructus es) sed vt morem tibi geram. Rogasti, vt facerem: feci. Amicis hoc familiare est.

27. Quod attinet ad aduersarium, tuæ discretionis ac prudentiæ est, vel exhibere illi hanc meam chartam, vel apud te seruare, Ingenium & sto-

machum hominis non noui. Si tu nosti (quod verisimile est) fac ex æquo & bono, quod in Domino videbitur. Ego certè (saluo meliori iudicio) non eodem modo cum omnibus agendũ censeo. Quod vt liberius explicem, sic accipe.

28. Triplex ferè aduersariorum genus est. Alij in suo errore pertinaces sunt: alij zelosi: alij dubij seu fluctuãtes. Pertinaces sunt, qui agnoscunt se recedere à communi sensu Ecclesiæ, & tamen persistunt in sua opinione. Hi propriè dicuntur hæretici. Zelosi sunt, qui cùm ex quadam ignorantia persuasum habeant, suam sectam esse veritati consentaneam, magno studio ac ardore illam tuentur, parati etiam vitam pro ea exponere, vt præ se ferunt. Dubij sunt, qui simplici ac recto corde quærunt veram fidem & religionem: Et quia per se non possunt eam reperire, debent ab aliis iuuari ac instrui.

29. Primi similes sunt Pharisæis: secundi, Apostolo Paulo ante conuersionem:

ſionem: tertij, Nicodemo in Euangelio, & Eunucho in Actibus Apoſtolorum. Et primi quidem rariſſime conuertuntur, propter ſuperbiam & duritiam cordis, iuxta illud Ioannis 12. 39. *Propterea non poterant credere, quia Deus excæcauit oculos eorum, & indurauit cor eorum.* Secundi verò, qui non ex malitia, ſed ex ignorantia errant, ſæpe à Deo miſericordiam conſequũtur, vt Paulus de ſeipſo teſtatur 1. Timoth. 1. 13. *Miſericordiam Dei conſecutus ſum, quia ignorans feci in incredulitate.* Tertij denique, ſi incidant in bonos viros, à quibus inſtruantur, facile iuuari ſolent: quo pacto Nicodemus à Christo, & Eunuchus à Philippo inſtructus & adiutus eſt.

30. Igitur, cum his omnibus, vt dixi, non eodem modo agendum eſt. Ac primo, pertinaces non facile admittendi ſunt ad diſputationem de fide & religione, quia cùm ſint ſuperbi & contumaces, non volunt reſipiſcere, etiamſi manifeſtè cõuincantur. Nec inter omnes hæreſiarchas vllum ha-

ctenus constat resipuisse, nisi Berengarium. Vnde rectè Apostolus ad Tit. 3.10. *Hæreticum hominem post vnam & secundam correptionem deuita, quia subuersus est, & proprio iudicio condemnatus.* Et Christus Matt. 15. v. 14. *Sinite illos: cæci sunt, & duces cæcorum.* Si tamē cum illis agendum est, propter fructū aliorum, tria seruari debent. Primo, coercendi sunt intra limites certæ alicuius materiæ, ne ex vna in aliam dilabantur. Hoc enim fit sine fructu. Secundo, restringendi ad formam syllogisticam, vt vis argumenti appareat. Tertio, palam confundendi & increpandi. Sic Christus agebat cum Pharisæis Matt. 23. 13. *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ.* Et Ioannes Baptista Matth. 3. 7. *Progenies viperarum.* Et Stephanus Acto. 7. 51. *Dura ceruice & incircumcisis cordibus: vos semper Spiritui Sancto resistitis.* Hæc confusio dupliciter prodest. Primo, quia per eam minuitur authoritas hæreticorum. Secundo, alij, qui illis adhærent, incipiunt eos contemnere & detestari.

Debet

Debet tamen esse confusio rationabilis, quæ non fiat per conuitia & maledicta, sed per iustam reprehēsionem, aut apertam victoriam.

31. Cum zelosis, qui pertinaces non sunt, contrario modo, id est, modestè & beneuolè agendum est. Nec tam rationibus & argumētis obruendi, quā Deo per orationem commendandi sunt. Sic Stephanus orabat pro Saulo, qui ex præpostero zelo defendebat Synagogam, & persequebatur Ecclesiam. De quo Augustinus serm. 1. de Sanctis: *Si*, inquit, *S. Stephanus non sic orasset, Ecclesia Paulum non haberet.* Et serm. 4. *Ideo de terra erectus est Paulus, quia in terra inclinatus exauditus est Stephanus.*

32. Dubij denique seu fluctuantes, qui sincerè quærunt veritatē, fraternè & ad cuiusque captum accommodatè tractandi sunt: Et aliter docti & ingeniosi; aliter rudes & idiotæ instruendi. Sumamus exemplū à Christo. Is simplicem Iudæorum turbam instruebat per parabolas & similitu-

dines. Diſcipulis in Emaus euntibus, Moſen & Prophetas interpretabatur. Nicodemo, Baptiſmi neceſſitatem ex analogia humanæ generationis explicabat. Mulieri Samaritanę, ſe Meſſiam eſſe ex eo perſuadebat, quod oſtenderet ſe omnia ſcire, quæ circa illam eſſent. Hoc ipſa faſſa eſt, Ioan. 4. 29. *Venite & videte hominem, qui dixit mihi omnia, quæcunque feci. Nunquid ipſe eſt Chriſtus?*

33. Hæc generatim de triplici errantium genere à me dicta ſint. Nunc vide, in quo genere ſit aduerſarius, de quo agimus. Non credo pertinacem eſſe. Aut ſi eſt, ægrè ſanabitur. Nihilo minus experire, ſi vis, quid in tam clara luce dicturus ſit. Facilius cum illo tranſiges, ſi non pertinax, ſed vel zeloſus, vel dubius eſt. Zeloſum precibus; dubium rei perſpicuitate ad mẽtem reuocabis. Quod vt fiat, Deum Optimum Maximum ſupplex oro, & te incolumem, illum Catholicum eſſe ex animo precor. Vale Illuſtris Domine, & DEVM viciſſim prò me ora.

Vien-